

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemanj velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemanj velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnine prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 114.

V Ljubljani, v torek 20. maja 1890.

Letnik XVIII.

Naše razmere.

III.

„Ali je kat. politično društvo“ vzrok sedanjemu prepiru? „Slovenski Narod“ je namreč pisal: „Kot maj pa so skrajni prenapetosti dobili v svojem katoliško-političnem društvu mogočno orodje v roko, že so ga hoteli uporabiti s skrajno neusmiljenostjo. Prvo bitko hoteli so zmagonosno izvojevati pri mestnih volitvah, dasi mi niti boja pričakovali nismo. Izkovali so tajni načrt ter nas hoteli skrivoma iz mestnega zbora izpoditi itd.“

Kolikor besed, toliko bedarij, ker iz vsacega stavka štrli neznosna, obče znana in grajana prevzetnost člankarjeva. Še frivolnejše so trditve tovariša njegovega, ki je razkrival svoje golo častihlepje ter nesramno zavijal resnico v „Obzoru.“ Nimamo vzroka, še manj veselja, da bi odgovarjali na vse neslane konfuzijonade. Trda čela imajo gospodje, kateri svoje hibe podtikajo drugim. Ne moremo zapisati izraza, ki bi dostojno označil tako maločastno postopanje.

Kat. politično društvo ni postavilo niti jednega kandidata za mestni zastop. Sklicujemo se na g. društvenega predsednika in oba gg. podpredsednika, da odbor ni imel za časa volitve nobene seje, nobenega posvetovanja. Izpovemo celo, da je na neko vprašanje pred volitvami odbor soglasno sklenil, da se kat. pol. društvo iz raznih vzrokov ne vdeleži volitve.

Dalje so bili v onem „neodvisnem národnem odboru“ gospodje, ki niti člani društva niso bili. Torej so „Narodovci“ do skrajnosti predrzni, ki dvakrat in trikrat prežvekovajo lažnjive trditve. Nam samim se že stidi odgovarjati na hripave glasove „Narodovih“ patronov. Na vso sapo hité zatrjevati, da nočejo nobene sprave s „katoliki“, in vendar jih nihče tega ne prosi. Nasprotno, sami se vsiljujejo ter uklanjajo za časa volitev po farovžih ter obračajo oči, kakor največji svetohlinci. Pri rokah imamo pismo šefa radikalne stranke, katero je

l. 1883. razpošiljal župnikom po okolici ljubljanski in jim zatrjeval neomahljivo svoje katoliško prepričanje, češ, da je vera korenina, narodnost pa-le veja. A danes, ko je po mnogih dogovorih in spletkarijah utešil srca svojega žgočo željo, sedaj mu je narodnost korenina in veja, vera pa suha brst. A treba je gospódo le poznati, da se človek prepriča o njeni nedoslednosti in jako plitvo zarasli korenini narodnosti. Ko bi hoteli biti indiskretni, odkrili bi občinstvu marsikatero tajnost, ki se je rodila in načrtala v pritlični sobi „Narodne tiskarne“ in da je pihal v žerjavico gospod, ki se sprehaja v prvem nadstropji.

Pojasniti moramo s kratkimi vrsticami tudi svoje stališče nasproti stokrat ponovljeni trditvi „Slov. Naroda“, da smo v najožji zvezi z g. dr. Mahničem in da tega gospoda stranka hoče nadvladati v slovenskem političnem življenju.

Č. g. dr. Mahnič že nad dve leti ni pisal niti vrstice za naš list, ni nam dajal nobenih navodil niti ukazov. Ravno tako mi nismo nikdar vprašali č. g. dr. Mahniča, kaj in kako hoče pisati v svojem listu. Naravnost pa izpovemo, da odobrujemo njegova načela in namene, ki seveda niti približno niso taka, kakor mu jih podtika „Slovenski Narod“. To je bil za nas tudi razlog, da smo objavljali brez komentara zaupnice, katere so mu pošiljali v dokaz, da se strinjajo z njegovimi strogo katoliškimi načeli. Za obliko, za taktiko, ali kakor že hočete, za to nismo mi odgovorni, za to je g. pisatelj odgovoren sam. On tudi ne potrebuje našega zagovora. Da smo si bili z njim gledé oblike v nekakem nasprotju, to dokazuje č. g. dr. Mahnič v zadnji številki „Rimskega Katolika“ na strani 241.

Kakor g. dr. Tavčar noče biti za vse odgovoren, kar in kakor piše njegovo glasilo „Slovenski Narod“, tam manj moremo biti mi odgovorni za vsak stavek, ki ga objavi „Rimski Katolik“; z druge strani bi nam č. g. dr. Mahnič z vso pravico zaklical: „quos ego!“, ko bi mu mi hoteli narekavati

pisavo. To bodi enkrat za vselej povedano onim, k zasledujejo radikalno cerkveno stranko. Nezmožljivi nismo, kakor ne sotrudniki „Slov. Naroda“, a z namenom nismo in ne bomo nikoli neresnice trosili med svet.

„Slov. Narod“ je v 110. svoji številki dalje trdil, da naš list „z divjo besnostjo preganja in navaja obeša“ pesnika Aškerca. Kolikor besedi, toliko zvičaj in neresnic. Najmanjše kritike doslej nismo objavili o Aškerčevih poezijah, in da smo molčali, to je naš greh. To je pač gorostasna logika, katere smo navajeni od ženijalnih naših nasprotnikov, ki se v polni meri poslužujejo zloglasnega reka: Namen posvečuje sredstva!

Tako piše „Narod“ mej drugim: „Dokler ni „Slovenec“ odprl slabodiševih svojih predalov dr. Mahniču, ni ga bilo človeka, ki bi se bil nad pesniškimi proizvodi Gregorčičevimi pohujševal. Mahnič se je prvi pohujšal, in za njim pohujševali so se še drugi pretiranci, o katerih vémo, da skrivoma vino pijó, pred oltarjem Gospodovim pa zavijajo oči, kakor da so brez madeža in gréha. Kdor se na vsak način hoče pohujšati, pohujša se tudi nad telesom našega Odrašenika, koje skoro brez oblačila slikajo na cerkvenih podobah. Pa verujte nam, kdor pravi, da se je pohujšal, se je že poprej in kjé drugej. Isto tako je, če nam kdo laže, da se je pohujšal nad Gregorčičevimi ali Aškerčevimi poezijami: ta je svoje pohujšanje zajemal iz družega vira, in ker nima druge žrtve, duši nedolžnega pevca!“

Tako govore jezične ženice, ki se pripravajo. Besede so zlobne, namen slabo prikrit, zato ga člankar laglje doseže. On hoče reči: Kaj se jezite nad nedolžno pesmico o pijanih menihih, saj je stvar resnična, saj so dr. Mahnič in drugi pretiranci ravno taki. To „Narodovemu“ člankarju zadošča, da je pesem vzorua vsem Slovencem. Člankar pa hoče doseči še drugi namen, namreč sumničiti sploh vse mašnike, osmešiti in onečastiti ves duhovniški stan. Sodbo o teh besedah prepuščamo slovenskim duhovnikom, slovenski svetni inteligenciji,

LISTEK.

Izpovedanja bivšega prostomisleca.

(Spisal Leo Taxil. Iz francoščine preložil Martin Žiltir.)
(Dalje.)

G. R... mi dá tudi nekoliko izpisov pravde, vojene od Cauchona, in različne zdravniške razprave o čutnih mamilih. Opravljen s tem uboštvom grem na kmete, da bi v popolnem miru spisal nameravano knjigo o Jovani d'Arc, žrtvi duhovnikov.

Ker sem popolnoma vero zgubil, videl sem v Jovani le francosko junakinjo, kateri je ogenj domoljubstva omamil čute. Kakor domoljub sem jo občudoval, objokoval jo kakor žrtvo Cauchona in Angležev; pa nisem videl v njej nič čeznaravnega poslanja.

Pisal sem torej svojo knjigo, plazeč se po zemlji. Za-me je lotaringijska devica, preveč prevzeta po grozah vojskega vpada, verovala, da sliši, kar je imenovala svoje glasove — njene resničnosti nisem opisal kakor dvomljive — in je vzela za dejanjsko, česar je želela. To je bilo, po mojem izreku, le samo čutno mamilo.

Hrabro se je bila, in v tem oziru sem devico neomejeno občudoval.

Izdana, izročena v angleške roke. Njena pravda je bila vojena od duhovnikov, prodanih sovražnemu prisvojevalcu. Ko nisem govoril o pravi francoski duhovščini, ko sem predstavljal ukaz vrnitve dobrega imena po svetem stolu kakor diplomatično dejanje, vrgel sem v obraz vesoljne cerkve osebno nečast Cauchona in njegovih sokrivnikov. Nadalje sem Jovanine rablje še bolj ostudne naredil, kakor so, ko sem njih psovanja kakor robotih vojakov premenil, kakor da bi se bila končala z nenravnim posilstvom.

O tej reči sem spisal dvanajst poglavij; moj rokopis je dajal tvarine za majhen zvezek v osemnajsterki, 200 do 250 strani.

Moj namen je bil raztrositi med ljud poljudno knjigo, ki bi imela vsled sočutja do moje junakinje namen, podžigati sovraštvo do duhovščine. Pa okoliščine neodvisne od moje volje so mi ubranile, da nisem tega prvega načrta izvršil. Protiklerikalna knjigarna je dosti veliko uspeha imela z različnimi deli, ki so izšla v podatkih s podobami. Moja žena mi je svetovala, da bi sprejel za Jovano d'Arc ta imenitni način priobčevanja. Jaz jej opomnim, da predmet nima razvijanja; moj rokopis bi mogel ponuditi le 16 ali 17 podatkov. Res bi ne bilo vredno, delati si troškov za tako malo. Pa ona le sili. Kupei knjigarne so takrat prosili, da bi se priobčilo kako

veliko delo s podobami. Ko sem dobro premislil, rečem neki dan svoji ženi:

„To le je mogoče, da bi se moje delo o Jovani d'Arc priobčilo v podatkih: izdá naj se moj rokopis tak, kakoršen je, in za njim naj sledi popolno (in extenso) dokazilo o rouenski pravdi; imel bi za to le predstaviti latinske listine, ki so v narodni knjižnici. Zapisnik pravde bi dal okoli 30 do 35 podatkov. Tako bi bilo veliko delo, ki naj se napolni s podobami. To je bil trdni načrt o priobčenju.“

Prvi podatki so torej obsegali dvanajst poglavij, ki so bila v začetku namenjena za majhen zvezek za širjenje nazorov med ljudstvom, to je, poglavja spisana poleg mojih zasebnih opomb in poleg nekoliko strani izpisov, katere mi je prinesel g. R... Ko je bil rokopis pošel, začel sem predstavljati latinske listine razjasnjene od Quicherata; to je bil popolni in pristni zapisnik pravde Jovane d'Arc.

Nisem potreboval mnogo časa, da sem se prepričal, da sem se velikrat zmotil, ko sem svojo sodbo oprl na stavke iz zveze iztrgane. Inextenso je ugovarjal nekaterekrat moji čez mero strankarski razpravi. Če bi za svojimi poglavji priobčil zanesljivo prestavo in popolno latinskih listin, sem bil v nevarnosti, da bom postal slaboumen v očeh svojih čitateljev. Tako sem torej brez sramovanja izpustil

osobito onim, ki ne uvidijo namenov naših maloštevilnih radikalcev.

Kdor naposled stvar mirno in trezno premisli, mora priti do sledečih sklepov:

1. V listih, osobito v „Slov. Narodu“, čitali smo neštivilnokrat, da v Ljubljani ni liberalne stranke, liberalne v najslabšem pomenu besede. Sedaj vemo, da je taka stranka, boljše rečeno, klika, ki si hoče osnovati močno stranko ter zadušiti vsako nasprotno in še tako ponižno izraženo nasprotno mnenje in prepričanje. In ker tega ne morejo doseči z lepo, skušajo z grdo, s silo, s terorizmom; da, z blatom in psovanjem preganjajo one, ki ne pritrjujejo vsakemu njihovemu koraku in povelju.

2. Vidimo in smo prepričani, da moramo že braniti katoliški značaj slovenskega naroda proti onim, ki so iz njega vzrasli, ki mu hočejo biti absolutni oligarhi, a so se mu odtujili po svojem srečanju in razumu.

3. Skušamo, da je ta strančica, ki razpeljuje svoje niti po deželi, brezozirna, in le tedaj skriva kol pod plašč jedinstva in sloge, kadar potrebuje podpore od onih, kateri naj bi ji bili povsod in vedno mutasti strežaji in podnožje, da zasedejo vranca slovenskih prvakov. „Sic volo, sic jubeo“, je geslo te gospode.

4. Uvidevamo, da je prazno delo, prepirati se s takimi ljudmi, ki v jednomer kričijo, da so sami vzeli inteligenco in narodnost v zakup, in skušajo zamašiti usta vsakemu, ki se drzne povedati resnico z dostojnimi besedami brez osebnih napadov.

5. Resnica je, da bi ta gospoda raje danes nego jutri uničila vse liste, ki se ne tiskajo v „Narodni Tiskarni“, in ne odobrujejo vsega, kar prihaja od ožje „Narodove“ stranke.

Ali je to domovinska ljubezen? Tolažba naša je in zagotovilo slovenski prihodnosti, da ogromna večina svetne inteligence ne dere slepo za diktatorji in da se bodo ohladili tudi oni v slepi pokorščini, ki edino le od teh pričakujejo zlate dobe slovenske.

Govor dr. Ferjančiča

v državnem zboru dne 22. aprila t. l.

(Dalje in konec.)

Zadnje junaško delo pod Depretisom je bilo, da so sprejeli preteklega leta avstrijske poslance s petardami, ko so obiskali Trst. (Res je! na desnici.)

Toda tudi te petarde so bile slabo narejene, kakor ona v cerkvi v Gorici. Tudi s temi so nameravali, da se še le onda razpočijo, ko pride posebni vlak v Trst. (Poslanec dr. Woldrich: To smo doživeli!) Veselim se, da so med nami priče o tem dogodku.

To je vsekako irredenta naredila; ali kakor bi bil hotel oficijelni Trst popolniti to predrznost, uravnali so tako, da se nam je v Trstu navzočim, — gospodje lahko spričajo, — zdelo, kakor da bi bili v sovražniški deželi. (Prav dobro! na desnici.) — Ugovarjanje na strani italijanskih poslancev. — Poslanec dr. Steinwender: Kaj še; prav prijetno je bilo. — Veselost.) Slavnosti nismo pričakovali, ker smo bili povabljeni od druge strani. Pričakovali pa

vse, kar mi je nadlego delalo. Vendar pa se mi je tako ravnanje pristudilo, in ko bi ne bilo priobčevanje že začeto, bi ne bil morda tako odrezaval udov listinam. Pa moja poglavja so izšla, občinstvo je čakalo nadaljevanja, jaz nisem mogel odstopiti. Prestaviti vse natančno, to bi bilo: priznati strankarstvo mojega osebnega vrenja, in to dokazati. Podal sem torej občinstvu delo spisano s slabo zavestjo.

Ravno tisti čas je protiklerikalna knjigarna tudi na novo priobčila in naznanila z mnogimi na zid nabitimi podobami neumni roman o izmišljenih razuzdanostih Pija IX. Ti oglasi so provzročili veliko gibanje, katoliški tisek se je oglasil v užaljenih člankih.

Kaj pa so predstavljali ti oglasi? Vrsto medaljonov, glavo Pija IX. in veliko ženskih glav. Risarije same na sebi niso imele nič nespodobnega, vsaj za prostomiselnike ne, v katerih očeh je papež kakor kak drug človek; pa kristijani so imeli prav, da so se zdeli taki oglasi popolnoma nenravni, ker so sramotili vrhovnega škofa v njegovi čednosti kakor neoženjenca, ki je nekako nedotakljiva. Poslednjič je napadla protiklerikalna knjigarna s takimi oglasi sveti Stol, ki ima nuncijski v Parizu, in pri katerem ima Francija veleposlanca. (Dalje sledi.)

smo, da nas sprejmejo z ono uljudnostjo, kakor tirja že občevanje z ljudmi samo na sebi.

Omenjam samo, da je predsednik avstrijski zbornici stanoval v četrtem nadstropju (Čujte! Čujte! na desnici), in da se tu gori ni bil sam v sobici. (Čujte! Čujte! na desnici.) Nadalje omenjam, da je gospod deželni glavar kranjski stal ob jednajsti uri po noči na ulicah s svojo soprogo in otroci, in ni vedel, kam naj položi svojo trudno glavo, ker so zanj določene prostore drugim oddali. (Čujte! Čujte! na desnici.)

Vsakdo izmed nas je doživel kaj neprijetnega, in Trst zapustil z žalostjo. Vse to je gola resnica, katera nas sili, da stvar premislimo. Taki dogodki pričajo o položaji v Trstu. Mislimo si, gospoda moja, da bi prišlo v Trst petdeset ali le dvajset italijanskih poslancev, kako sijajno bi jih sprejeli. (Živahno odobravanje na desnici.) Videlo bi se, kako bi jih častili in kako jim sladili tamošnje bivanje. (Odobravanje na desnici.)

Politika prejšnjega deželnega namestnika se je ponesrečila. Njena nezmisljivost dovedla nas je tako daleč, da je vse ljudstvo, vse razmere v Trstu in po Primorskem okužene z irredentizmom. Ta položaj je bil neznosen, in treba je bilo prenaredbe. Ta izpremembra se je izvršila. Kako smo si oddahnili po izpremembah, pred vsem pa slovensko ljudstvo, ki je sosed italijanskemu, oddahnilo si je, ko je pal mož, ki je tlačil z železno roko vse slovensko gibanje. (Poslanec Šuklje: Tako je!)

Gojili smo najlepšo nado, da se bodo stvari drugače obrnile.

„Reichswehr“, vojaški, vsekako v to poklican in nesumen list (Prav res! na desnici), izrazil se je, da ne kaže več nasledovati italijanske politike v Trstu in se opirati na italijanski element. Za nemško politiko pa tal ni.

„Reichswehr“ sam je svetoval, naj se opira politika na slovenski element, ki je v večini. (Klici na levi: Seveda! — Prenehajte!) Prosim, ne sezajte mi v besedo. „Reichswehr“ mora biti vsekako nesumen list. „Reichswehr“ opozarja na Dalmacijo, na upravo Rodičevo in na njene vspehe, ter pravi, da je od Rodiča ssem Dalmacija izbrisana izmed onih provincij, katere mora še pridobiti Italija na svojo stran. Toda dobrega nasveta niso poslušali, naj je že prišel od te ali one strani.

Vlado v Trstu so izročili možu, kateri je tudi do sedaj sovladal. Kdo ne bi dvomil, da bi mož, pred čegar očmi je irredenta vzrasla in se vzgojila vkljub njegovi najboljši volji, imel voljo in moč, pobijati irredento in jo zatreti.

Če se oziramo na odnose, kako so se izpremenili, odkar se je izvršilo osebno premeščenje, izvestno imamo malo upanja do tega.

Volitve so se vršile v mestni svet, ki je zajedno deželni zbor tržaški. Posebno smo pričakovali od teh volitev, da se pokažejo izpremenjeni odnosi za Avstrijo v prijazni luči. Kaj se je doseglo? Namestu štirih ekstremnih mož so volili v mestni in zajedno v deželni zastop potem pogodeb štiri zmernejše može. Mej drugimi je pal tudi neki notar, dr. Piccoli, kateri je igral, kakor se boste še spominjali, v tem slučaju protiaustrijsko ulogo s konzulom Durandom. Deželni zbor in mestni zastop sta bila torej sestavljena in prejšnjega župana so zopet volili.

Ta se je pa pri prvem svojem govoru tako izrazil, da je vzbudil v Slovencih malo zaupanja bodi-si k mestnemu zastopu, bodi-si k vladi.

V svojem nagovoru je omenjal tudi slovenskega elementa v Trstu, česar ni do sedaj še noben na njegovem mestu storil. Zakaj je storil to? Samo za to, da je pokazal Slovincem, kdo je gospod. Po nekotikih sicer prijaznih besedah je rekel: „Če bi pa predrzni agitatorji nastopili, zahtevajoč prenapete in absurdne reči (Poslanec dr. Steinwender: No, kaj potem?), kateri bi provzročili razpor med ljudstvom ter ga gojili, potem gospoda. primemo za ščit jedinstva, da visoko držimo našo latinsko kulturo, vzvišeno hčer minolih stoletij. (Poslanec baron pl. Hackelberg: Dobro!)

Kakošne so te absurdne, predrzne in prenapete zahteve Slovincem? Slovenci zahtevajo, da bi magistrat, ki je vsekako politična oblast, sprejemal slovenske vloge in jih reševal. Slovenci zahtevajo, da bi smeli svojim zaslužnim možem na pokopališčih postavljati spomenike s slovenskimi napisi. (Klici na desnici: Kar se jim zabranjuje!) Slovenci zahtevajo podporo za bogočastne namene, kateri služijo dobro le Slovincem, ker Italijani ne hodijo v cerkev (Smeh

na levi); konečno zahtevajo, da bi dobilo 200 slovenskih otrok v mesto eno slovensko šolo. (Poslanec Šuklje: Ena šola za 2000 otrok.)

To so one prenapete in absurdne reči, katere Slovenci zahtevajo in predrzni agitatorji, kateri to zahtevajo, izgledajo tako, kakor vidite tu med nami enega v osebi poslanca Nabergoja. (Poslanec Šuklje: Da, taki so!)

Da ne more tak nagovor vzbuditi zaupanja do mestnega zastopa, je pač umevno.

Toda mestni zastop se je takoj uprl vladi, ko je nedavno prepovedala iz strahu pred demonstracijami prenos ostankov italijanskega pesnika, ki je poznal Trst le kot neodrešeno mesto; s temi ostanki naj bi se bili prenesli tudi Garibaldijski.

In kako stališče zavzema osrednja vlada proti temu vprašanju? Sicer si ne more vstvariti lokalnih faktorjev po svoji želji, vendar toliko že smemo pričakovati od nje, da bi šla vsaj pri onih naredbah, katere more vrediti po svoji volji, slovenskemu, po lokalnih faktorjih tlačnemu narodu na roko in da ne bi pustila ovirati ga v njegovem razvitku. Toda osrednja vlada ne usliši prošnje 1400 družinskih očetov, da bi se osnovala jedna slovenska šola z izgovorom, češ, da je imenovano, od 1400 očetov podpisano prošnjo vzelo v roko in jo poslalo do raznih instanc društvo, katero formalno ni bilo v to opravičeno.

Toda jaz menim, da bi morala vlada, ko je zvedela o tej potrebi, zahtevati od mestnega zastopa, da osnuje jedno slovensko šolo.

Osrednja vlada je osnovala v Trstu italijanskemu prebivalstvu državno obrtno šolo povsem z italijanskim poučnim jezikom, dočim ne usliši naših prošenj, da bi se osnovali tudi slovenski oddelki na omenjeni državni obrtni šoli. Naši dečki se ali poitalijančijo ali pa ne obiskujejo šole.

Osrednja vlada namerava osnovati tudi izključno italijansko učiteljsko pripravnico v Trstu. Pravim, namerava, ker zahteva budgetni odsek, ne poznaoč obstoja in razširjenja irredente, da glasujemo za to, ter rekel bi pozovemo vlado, da osnuje v Trstu tako učiteljsko pripravnico. Po mojem mnenju bi bila v Trstu taka pripravnica brezpotrebna, kajti potrebnih učiteljev za ljudske šole dobivamo iz italijanskega oddelka učiteljske pripravnice v Kopru in iz italijanskega oddelka ženske učiteljske pripravnice v Gorici.

Ako se ustanovi v Trstu učiteljska pripravnica, obiskana bi bila vsekako močno in nakopičilo bi se toliko učiteljskega gradiva, da se ne bi moglo namestiti v Trstu. To učiteljsko osebje bi namestili po vsem Primorju ali vsaj po tržaški okolici. In pri sedanjih odnosajih je umevno, da ne bi širili taki učitelji avstrijskega duha po tržaški okolici.

Toda stvar sega pa še dalje. Govori se celo o italijanskem vseučilišču, in tržaški krogi hočejo celo vedeti, da ga je minister obljubil tržaškim poslancem. (Čujte! Čujte! na desnici.) Ako pa skrbi osrednja vlada po izključno italijanskih zavodih, da izstopi italijansko prebivalstvo iz dotike z notranjo Avstrijo; ako omeja italijansko mladino le na italijanski pouk, le na italijansko čutstvo, gre vsekako nevedoma na roke onim, kateri pravijo, vse tako kaže, da pade ta provincija jedenkrat kot dozorel sad k Italiji.

Gledé na nameravano, Italijanom obljubljeno vseučilišče, katero je pa tem nepotrebnejše, ker imajo Italijani svoj italijanski oddelek na vseučilišču v Inomostu, dovoljeno mi bodi, da navedem označilen glas iz nagovora profesorja Tullia Martella v Boloniji. Govoril je o važnosti vseučilišč (čita): „Tudi Avstrija priznava vseučiliščem toliko pomenljivosti, da ni hotela nikoli osnovati je v Trstu, dasiravno sili Gorica, Istria in Trident. Avstrija dobro vé, da ne bi z ničemer tako pospeševala izgube svojih italijanskih provincij, nego z višjimi učilišči.“ Če že italijanski vseučiliščni profesor tako govori, potem pa res ne morem umeti, da se avstrijska naučna uprava ne spodtika ob prošnjo za vseučilišče v Trstu.

Kolikor mogoče na kratkem sem Vam naslikal razmere, kakoršne so na Primorskem; menim, da sem vzbudil v Vas prepričanje, da se v Italijo sileči elementi ne dadó pridobiti z dobrohotnostjo, temveč z močno roko. Skliceval sem se na vojaški strokovni list; poudarjal sem, da, ako hočejo, da se razvijejo odnosi po Primorskem v mirnejšem zmislu, ni treba družega, nego izpolniti pogoje razvitku slovenskega prebivalstva ob Adriji, katero ne išče in ne more iskati nikjer drugega svojega obstanka in sreče, kakor v Avstriji. Zakličem torej vladi: „Slovani so poklicani branitelji adrijskega obrežja, katero je

bistven pogoj obstanka Avstrije proti silni italijanski poželjivosti. V interesu države je, da se ne le ne ovira razvoj Slovanov, temveč kolikor mogoče pospešuje." (Pohvala na desnici. — Govorniku čestitajo somišljeniki njegovi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. maja.

Notranje dežele.

Občinske volitve okolice celjske. Pri volitvah meseca julija p. l. je bila zmagala narodna stranka z dvema glasovoma. Proti tej volitvi je bila narodna stranka sama in tudi njihovi nasprotniki. Narodna stranka je zahtevala, da so bili nje kandidati voljeni s 6 glasovi večine, a nasprotna stranka je hotela ovreči vso volitev. Ker se nista mogla sporazumeti deželno predsedništvo in deželni odbor gledé na to oporekanje, (zadnji je hotel namreč ovreči volitev) je šla stvar na ministerstvo, katero je spoznalo in odločilo, da je volitev narodnih kandidatov s 6 glasovi večine prava in osnovana. S tem je prešla uprava občine celjske okolice na narodno stranko.

Razprava o grščini na Ogerskem. Postavni načrt o grškem pouku je bil po daljšem pretresovanju neizpremenjen sprejet. Le gledé na točko 3., katera določuje, da se mora grščina predavati v ogerskem jeziku, omenil je Zay, da bi bilo predavanje v dotičnem jeziku gimnazija. Za to popravilo sta glasovala govornik in minister. Glasovanje je dalo po 48 glasov za in proti popravilu, na kar se je oglasil tudi predsednik Peby proti njej, kar je leveda z velikim odobravanjem sprejela.

Postavni načrt o nedeljskem počitku na Ogerskem. Iz Budimpešte se 17. t. m. poroča: Minister Baross je predložil načrt o nedeljskem počitku, vsled katerega naj bi ne delali obrtniki ob nedeljah od 6. ure zjutraj naprej do 6. ure prihodnjega dne. Izjemoma je dovoljeno le ono delo, katero se mora izvršiti, da se očedijo in vredijo dotični tovarniški prostori; nadalje ona obrtna dela, katera se morajo izvrševati iz prometnih, strateških ali sličnih vzrokov. Pri takih obrtih mora delodajalec skrbeti, da so njegovi delavci dve ali vsaj jedno nedeljo v mesecu prosti. Nadalje je minister predlagal poročilo o začasnem prestanku carine za ječmen, oves, ajdo in rž, katero izvažajo preko meje v Galicijo.

Vnanje države.

Italija. Načrt o preosnovi pobožnih ustanov, ki ga je bila zbornica že sprejela, toda senat preinadil, podal je v zbornici ministerski predsednik Crispi z željo, da naj ga izročé isti komisiji, katera ga je že prej pretresavala. Zbornica je ustregla njegovi želji. — Na razpravo Odescalchijevo o otroškem in ženskem delu odgovoril je Crispi, da interesuje berlinska konferencija o delavskem vprašanju bolj druge dežele, kakor Italijo, ki ima večino delavcev po deželi. Vlada ni izvedla odlokov berlinske konference in si je pridržala popolno prostost v tem slučaju. V Italiji se je obrt še-le pričel; ne more torej sprejeti zakonov, kateri bi ovirali razvoj obrta.

Rusija. Ruska vlada se v novjšem času bavi z vprašanjem, kako bi zabranila naseljevanje Kitajcev preko vzhodnih mej v Rusijo. V ta namen se posvetujeta ministerstvu notranjih zadev in državnih posestev o popolnem zistemu ruskih naselbin, katere bode podpirala sibirski železnica, ki se utegne po prizadevanji vladne komisije kmalu prometu otvoriti. — V ruskih učenjskih krogih se je vzbudila misel, ali bi ne kazalo imeti letos slovanski kongres v kakem slovanskem mestu, kamor bi došli voditelji vseh slovanskih narodov. Na tem kongresu naj bi se posvetovalo o sredstvih, kako bi se Slovani tesneje združili. Pred vsem naj bi se osnoval skupni književni jezik in sicer ruski in vpeljala skupna pisava, namreč cirilica. Cirilica bi bajé bolj branila Slované nemškega vpliva, kakor latinska pisava, katera je še pospeševala njih germaniziranje. Rutenski list „Dilo“ meni, da se bo ta ideja težko uresničila, ker bi morali Poljaki, Čehi, Slovenci, Hrvatje opustiti celó dosedanje pisavo, katere so vajeni. — Kakor poroča „N. F. P.“, izrazil se je knez Bismarck v pogovoru z dopisovalcem „Nov. Vrem.“ tako-le: „Po berlinskem kongresu je spoznala Nemčija, da jej je treba Avstrije, kakor sedaj Rusiji Francije. Rusiji ni ménil škodovati. Ko bi napala Nemčija Rusijo, bila bi za njo največja nesreča. Nemogoče je zasesti baltičskih provincij brez Poljske, katera bi pa bila za Nemčijo nesreča. Tudi če bi zasedla Rusija Carjigrad, ne bi marala Nemčija za te pokrajine. Za vojno ni pravega vzroka in nihče ne mara za njo.“

Francija. Da bi zopet obrnil pozornost Francije na-se, objavil je Boulanger pismo, v katerem pravi, da je njegova stranka poražena pri zadnjih pariških volitvah. Propad sicer ni tako velik, kakor je menil odbor, vendar bi bilo zaman, vznemirjati prebivalstvo z brezuspešnim agitovanjem. Onim, ki so mu zvesti pristaši, hoče biti še nadalje voditelj; a želi tudi, da se več ne posreduje med njim in državljani. Naloga odborova je torej s porazom njegove stranke končana. Pečal se bo z

vprašanji, ki zanimajo delavce, sicer ostal vojak Francije in demokracije in domovini svoji žrtvoval življenje, če bo treba.

Nemčija. Zadnji govor, ki ga je imel cesar Viljem v Kraljevici, glasi se tako: „Moja dolžnost je, in dokler bodem v moči, hočem skrbeti, da se ohrani mir v deželi. To je pred vsem potrebno za tukajšnje s poljedelstvom baveče se ljudstvo. Prepričan sem in lahko rečem, da se ozira vsak podložnik, vsak Prus na svojega kralja. On je v moči, da vzdrži mir, in vém, da bodo oni, ki bi se drznili kaliti mir, pomnili in premišljevali sto let, kaj so naredili.“ — V državnem zboru se je vršilo posvetovanje o noveli obrtnega reda. Schradner in konservativec Hartman se vjemata s predlogom, kateri bi po mnenju zadnjega zagotovil socialni mir. Nemčija je prevzela s tem predlogom vodstvo med kulturnimi narodi, da bode varovala delavcu zdravje, pravno in blagostanje. Grof Dahlen v centruu pozdravlja predlog posebno gledé na nedeljski mir. Narodni liberalci Miquel trdi, da nima te prednosti sama Nemčija, temveč tudi Avstrija in Švica, kateri ste jo v tem oziru celó že prehiteli. Če bi utegnil omenjeni predlog provzročiti vznemirjenje med delodajalci, pomniti je, da se to vedno ponavlja pri velikih prenosovih. Če bi utegnil kdo vprašati, ali bodo imele te postave kaj vspeha, odgovori se lahko, da so postave velike vrednosti brez postranskih namenov. — Knez Bismarck izrazil se je o Rusiji bajé tako-le: „Rusija ima dobre diplomate, n. pr. Suvalova in Muravijeva, dasiravno je ostal berlinski poslanik zvest svojim starim vojaškim sporočilom. V Berlinu je dober vsak diplomat, le kričoč ne, ker so vsi interesi Rusije na Dunaji, ne pa v Berlinu. Na Dunaji je prav za prav voz, tja je treba obratiti oči.“

Izvirni dopisi.

Z Dolenjskega, meseca maja. Ko sem nedavno bral nekatere govore našega za naš narod toli zaslužnega dr. Lovra Tomana, pretresel me je posebno njegov izrek: „Kaj je narod brez narodnosti? Nič drugega, kot mlačna, nečvrsta in letargična tropa in truma sužnjakov, ki izgubivši svojo narodnost se ne morejo povzdigniti do višje zavesti in se celó ob času hude sile in stiske ne navdušijo toliko, da bi rešili domovino in z domovino sebe.“

Ko sem te besede primerjal z našo mило Dolenjsko, pač sem si moral misliti, da je ta izrek nalašč za nas, posebno za naše veljake narejen!

Kamor pogledaš — po naših mestih, trgih in večjih vaséh — povsod jednaka mlačnost. Kje so tisti časi, ko je bila čitalnica središče društvenega življenja; ko so se od domoljubov glediščne igre predstavljale; ko se je petje gojilo; ko se je narod za svoje pravice navduševal; ko mu je bila prilika dana, da je knjige prebiral, časopise bral, ter se je izobraževal. Pač obstojé še dandanes ta društva deloma, toda so postala brez pravega pomena. Da se vsako leto nekolikokrat mlad svet zabava, da se priredi nekoliko zabavnih večerov — to ni njih pravi in prvotni namen. In kakor bi to še dovolj ne bilo! Ravno veljavno, vplivno razumnístvo, inteligencija, koja bi morala v prvi vrsti negovati in podpirati društveno življenje, narodno probujenje — odlikuje se najraje s svojo odsotnostjo, če ostentativno ne kaže, da so jej taki večeri prekmekči.

Pač ima vsak kraj več ali manj vplivnih veljakov, toda ti ne uporabljajo svoje veljave, da bi narodu koristili, da bi se za povzdigo omike in blagostanja pobrinili; njim niso narodne težnje — njih težnje; da lastne koristi ne zanemarjajo, da po lestvi od klina do klina naprej lezejo, da si lastno čast in slavo množé — to je postal jedini smoter.

Kaj je narod brez voditeljev, brez vplivnih mož? — Ravno to, kar je vojaštvo brez poveljnikov. Kakor slednji ničesar plodonosnega za domovino, za lastno obrambo ne morejo storiti, in so tolpa ljudi, ki jih vsakdo lahko premaga — isto je narod brez svojih voditeljev.

Kakor vsa znamenja kažejo, bližajo se boljši časi za nas, država začela se je ozirati na nas; treba je, da tudi sami kaj storimo.

Letošnja bēda po nekojih dolenjskih pokrajinah nam je najočividnejši dokaz, da se Dolenjska zanemarija. Ta madež je treba očistiti; ljudstvu je treba, da se novi viri dela in zaslužka odpro, da se kmetijstvo, rokodelstvo in hišne obrtnije povzdignejo.

Od Gorenjega jezera v Severni Ameriki, 16. aprila. „Slovenec“ z dné 14. marca t. l. leži pred menoj. Zanimive podrobnosti najdem v njem o ljudskem izseljevanju iz avstrijskih pokrajin. Pod naslovom: „Iz mile domovine za — morje“, načrtano je z jasnimi številkami novodobno občno

preseljevanje. Vendar se ozira dotični članek le na Zedinjene države, koliko pa jih je šlo v srednjo ali južno Ameriko, ni označeno; vzlasti ne, koliko v sedanjo republiko Brazilijo. Blagovolite tedaj, da tudi podam nekaj števil. V New Yorku izhajajoč list oznanjuje vernim čitateljem: Tekom enega stoletja je stopilo na zemljo Zedinjenih držav 15 milijonov izseljencev — mej temi tretji del Nemcev. Razmerje iz posameznih držav je sila različno in se spreminja od leta do leta; za vzgled leti 1881 in 1889:

	Leta 1881.	Leta 1889.
Iz Nemčije	210.485	95.947
„ Norvegie in Švedije	72.465	42.419
„ Irske	72.342	60.375
„ Angleške in Walesa	66.204	62.510
„ Avstro-Ogerske	27.935	42.174
„ Laške	15.387	29.606
„ Škotske	15.168	14.939
„ Svice	11.293	7.336
„ Poljske in Ruske	10.655	38.340
„ Danske	9.117	8.594
„ Nizozemske	8.597	6.339
„ Francoske	5.227	6.117

Iz Nemčije tedaj se je število za več nego polovico skrčilo; iz Avstro-Ogerske in Laške pa skoraj podvojilo. Največji napredek kaže Ruska in Poljska. To kmalu uvidiš na parnikih, ki vozijo iz Bremena, Hamburga, Antverpna. Raznovrstnih sopotnikov navade občuduješ tu. Čudil sem se vzlasti Slovakom; ti so imeli celo dolgo vožnjo 15 dni le troja opravila: smrčati, karte igrati in jesti. Nemci, Poljaki in Rusi so si bili pa vedno v laséh. Male praske mej njimi so bile na dnevnem redu. Nehoté si se predramil iz spanja, ko se je pričela med njimi rabuka in so morali pomorščaki mir sklepati. To vam je življenje na takih plavajočih kučah!

Dné 18. marca, torej na dan, ko je Bismarck poslal svojo ostavko cesarju — umrl je v bolnišnici v Salini, Cal. Indijanec Old Gabriel (stari Gabrijel) imenovan. Star je bil neki 150 let. Okolu l. 1740. porodil se je v Tulare Co., Cal., pozneje se nastanil v Monterey-u in oženil. Ko je dospel v ondotne kraje l. 1770. misijonar Junipero Serra, bil je že stari oče (ded). „The old Gabriel“ pokatoličil se je in bil miroljuben rudečekovec, oženil se je šestkrat, ni kadil in ne opojnih pijač pil; ali ljubil je pa sila raznobojno obleko in moško je korakal po ulicah na sebi imajoč oblačila vseh mavričnih barv.

V sredo, 26. marca t. l., preselil se je v večno kraljestvo nadškof Mihael Heiss. Visoki cerkveni dostojanstvenik porodil se je dné 12. aprila 1818. l. na Bavarskem v škofiji Eichstätt od malo premožnih, a bogaboječih starišev. Devetletni deček pride v latinske šole, katere v osmih letih dokonča z odliko. Na univerzi v Monakovem posluša modroslovca Schelling-a in zgodovinarja Döllinger-ja. Dné 18. oktobra 1840. l. je bil v mašnika posvečen od tedanjega škofa v Eichstättu in poznejšega kardinala pl. Reisach-a. V tistih časih preseljevalo se je vse polno ljudi v novi svet; da trpé ti naseljenci veliko pomanjkanje duhovnikov, poudarjali so časniki katoliški vedno glasneje. Tudi v njegovi duši vzplamti želja po Ameriki!

Leta 1842 dné 3. novembra odjadra iz Havra na Francoskem in dospe po dolgej in viharini vožnji 17. decembra v Novi-Jork. Prva služba mu je bila v Cavingtoun-u. Leta 1844 bil je imenovan Janez Martin Henni prvim škofom v Milwaukee, in on vzame mladega Heissa seboj na novo službo. Mesto Milwaukee, ki sedaj šteje do 200.000 duš, bilo je takrat še vas, in vročekrvni Indijani so okolico vznemirjali. Radi slabega zdravja vrne se 1850. leta v Evropo. In ko se čez dve leti okrepcan zopet nazaj podá na trudapolno delo, ustanovi z dr. Jožefom Salzmannom duhovno semenišče „Salesianum“. Dvanajst let bil je g. Mihael vodja temu zavodu. Plenarconcil II. v Baltimoru leta 1866 napravi iz škofije Milwaukee še dve drugi, namreč: Green-bay in La-Crosse. Prvim škofom v La-Crosse bil je imenovan velečastiti Heiss. Na vatikanskem zboru deloval je v odseku za cerkveno disciplino. Po smrti nadškofa Janeza Martina Henni-ja prejme on palij 11. aprila 1882. Nedeljski evangelij je bil od dobrega pastirja, in dober pastir v najboljšem pomenu besede bil je nadškof Heiss svojim ovčicam. Neumorno delavnost in krščansko srčnost spojevala je krščanska gorečnost za izveličanje neumrjočih duš. Izmed mnogih njegovih spisov imenujem samo delo: „De matrimonio“, katero je v rabi kot učna knjiga, in pa: „The Four

Gospels Examined and Vindicated". Na smrtni postelji izrazil je željo, naj njegove telesne ostanke položé tik rajnkega dr. Jožefa Salzmann v „salezijanski“ kapeli.

Dnevne novice.

(Prazne nade.) „Slov. Narod“ zastavlja v večerajšnji številki svojo besedo, da piše zadnjič o letošnjih dopolnilnih volitvah v mestni zastop ljubljanski. Kdo naj veruje? Mogoče, da o volitvah ne bode več govoril, a ponavljal bode vse fraze, katere je tem povodom vrgel med svet. To je list že večkrat obetal, a obljubiti in storiti, to mu je odveč. Ko je porabil že vsa psovavanja na neljube mu osebe, potem je zaprl zatvornice svoje zgovornosti, ker se je že sam sramoval neosnovanih svojih napadov. Že večkrat je naglašal, da je ves slovenski narod konservativen, a dolžan je ostal dokazati, da tudi sam piše v konservativnem smislu. Čemu torej zavijanja in napadi na osebe, ki so mu na potu? Dokler „Narod“ ne bode stal na katoliškem stališču, nam tudi sodba njegova ne more biti merodajna, kateri moške so katoliški in kateri ne. Besedi je dovolj, naj dejanja govoré. Opustite zavijanja in sumničenja, ne žalite verskih čutil, če jih že nečete zagovarjati, in konec bode prepiru. O ste katoliški le tedaj, kadar kaže loviti naročnike. Tako Vas je označil štajarski duhovnik, rekoč: „Slovenski Narod“ utihne, ko pride čas naročevanja; a kmalu potem nastopi stara, uglajena pota. — Ne točite solz radi djakovskega vladike. Vsa slovenska duhovščina, torej tudi kranjska, visoko spoštuje njega kot škofa in domoljuba, ter se klanja njegovemu veleumu in ljubezni do naroda. Vprašanje pa je: ali se vladika Strossmayer raduje Vašega postopanja; ali odobruje Vaše napade na slovensko duhovništvo? To je hotel reči tudi vrednik „Domoljubov“. Ni nam vse ostudno in otroško, kar pišete, a drzovito in neosnovano je, kar pišete o našem prevzvišenem škofu ljubljanskem in kranjski duhovščini, brez katere bi bili še v večji temi, nego smo danes. Volk pa svoje dlake ne premeni, in „Slov. Narod“ ne bode svoje pisave, ako sodimo po preteklosti. Ponavljamo željo in zahtevo, da se objavi zloglasni kompromis.

(Osnuševanje račenske doline.) Že l. 1884. je za blagor prebivalstva vneti in skrbni okr. glavar g. Mahkot sprožil misel, da bi se s podzemeljskimi rovi odpeljevala voda iz račenske doline, kjer ob nalivih uničuje pridelke. S primernimi podporami se je delo pričelo, in g. deželni inženér Hrasky je doslej toliko vodi odprl odtoka, da se ne ponavljajo prejšnje strahovite povodnji. Ker pa pričeto delo še ne zadošča, dovolil je deželni zbor kranjski v ta namen 2000 gld. s pogojem, da tudi država, oziroma poljedelsko ministerstvo dovoli 3000 gld. Včeraj so bili na lici mesta g. okr. glavar Mahkot, g. deželni inženér Hrasky in znani preiskovalec g. Putick, ki bode o pričetih in bodočih delih poročal na visoko vlado, da nakloni potrebno podporo. Tem gospodom sta se pridružila tudi deželna poslanca V. Ogorelec in Ig. Žitnik. Jutri si gg. Putick in Hrasky ogledata tudi izvir Krke, ki je v naravni zvezi z vodami v račenski dolini.

(Toča.) Iz laškega okraja na Štajarskem se nam poroča: Minolo nedeljo popoldne je huda nesreča zadela naše kraje. Nagloma pridrvé se hudi oblaki in po nekaterih krajih usuje se suha toča, po drugih med dežjem in od 3. do 4. ure je razsajala strašna nevihta. Nesreča je zadela, kolikor doslej znano, del laške, šentjedertske, dolske, šmarješke, šentklavške, loške in razborske župnije. Naj-

huje je toča potolkla okrog sv. Jederti, Brezna in južno-zapadni del Šmarjete in Lokovec. Tudi voda je naredila veliko škode; zasula je njive in travnike, odnesla cele kose vinogradov in zelnikov. V Šmarjeti je voda vdrla v dve kleti, da so sodje splavali, izteklo nekaj vina in petroleja. Brežniško železnico, po kateri vozijo premog, je voda tako razdrila, da bodo poprave stale po besedah oskrbnikovih najmanj 8000 gld. Tudi pri Rimskih Toplicah je veliko škode. V čreti je še včeraj bilo na debelo ledu, da ljudje ne morejo pasti živine. Drevje je golo, kakor po zimi. Potrži hodijo kmetje v Laško, naznanjat svojo nesrečo.

(Umrli) je na Vranskem v soboto gosp. Ivan Gabršek v 37. letu. Bil je vrl narodnjak. Naj v miru počiva!

(Goriške mestne volitve) Take volilne borbe ni še doživela lepa naša Gorica. Kakor v tretjem razredu v sredo teden, tako sta si stali tudi v sredo dve stranki nasproti; z goriško meščansko stranko, ki se je že do grla nasitila gospodstva iz italijanskega „narodno-liberalnega“ tabora, volili smo tudi goriški Slovenci. Obe stranki ste pa napenjali vse svoje moči, da bi spravili kolikor mogoče veliko število volilcev na volišče. V drugem razredu je namreč le nekaj nad 600 volilcev, in od teh jih je prišlo na volišče 509 — kolikor še nikoli doslej. Od teh je dobil eksceleca grof Fran Coronini 504 (ker je bil kandidat obeh strank), e. kr. deželni svetovalec Leopold Budau 305 (ki je bil voljen kot kandidat slovenske stranke), gimn. profesor in okrajni šolski nadzornik Josip Culot 316, mestni učitelj in rezervni stotnik Anton Jacobi pa 300 glasov. Kandidatje italijanske „narodno-liberalne“ stranke, lekarničar Jakob Cristofolletti, inženér E. Luzzatto (žid) in odvetnik dr. Fran Marani, so ostali v veliki manjšini. kajti dobili niso niti po 200 glasov. Zanimivo je to, da je predsednik „pro patriae“, dr. Marani, kandidoval in propadel v tretjem in v drugem razredu. Tako sijajnega poraza niso pričakovali gospodje v takoiimenovanem „narodno-liberalnem“ taboru. — Tudi v prvem razredu izvoljen je kandidat naše stranke in naših zaveznikov. Izvoljen je namreč gosp. Ciril Bortolotti, upok. okr. glavar, s 155 proti 102 glasoma, katera je dobil kandidat „narodno-liberalne“ stranke gosp. Jakob Cristofolletti. Tudi v prvem razredu je prišlo nenavadno veliko število volilcev na volišče in je bila torej volilna borba nenavadno živahna. „N. S.“

Telegrami.

Dunaj, 20. maja. Ministerski predsednik odpotuje ta teden v Prago, da se vdeleži onih obravnav češkega deželnega zbora o preosnovi volilnega reda za veleposestvo, ki so bile določene pri dunajskem dogovoru. — Cesar je danes pričel nadzorovati armado v taboru pri Bruku. V spremstvu je nemški vojaški atašé Deines in posebna pruska deputacija častnikov. Nadzorovanje je danes trajalo od 6. do 3/4 10. uro dopoldne; cesar je izrazil svoje zadovoljstvo.

Gradec, 19. maja. V papirni tovarni znane Leykamove tvrdke v Grätweinu so vstavili skoro vsi delavci delo. Danes dela izmed 1160 delavcev le šest. Popoldne so bili plačani.

Linc, 20. maja. Deželni glavar je otvoril izredno zasedanje deželnega zbora z navdušenimi „hoch-klici“ na cesarja. Nato je bil sprejet predlog deželnega odbora, da se založi deželna ustanova povodom poroke nadvojvodinje Marije Valerije.

Salzburg, 20. maja. Nadškofom je izvoljen stolni prošt in namestni škof Haller.

Praga, 19. maja. Pri volitvi v deželni zbor v okraji Horicah je bil izvoljen mladočeški kandidat Pour s 121 glasovi proti staročeškemu kandidatu Krubnerju, ki je dobil le 20 glasov.

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	razkoma v mm	toplomera po Celziju			
19. 7. u. jut.	733.5	18.0	sl. zap.	jasno	0.00
2. u. pop.	733.4	23.6	szapad	jasno	
9. u. zveč.	734.6	16.0	sl. svzh.		
Srednja temperatura 19.2° za 4.4° nad normalom.					

Dunajska borza.

(Telegrafno poročilo.)

20. maja.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	89 gld. 45 kr.
Srebrna 5 1/2 „ 100 „ 16 %	90 „ 05 „
5% avstr. zlata renta, davka prosta	110 „ 45 „
Papirna renta, davka prosta	101 „ 40 „
Akcije avstr.-ogerske banke	961 „ — „
Francoški napoleond.	9 „ 37 „
Cesarski cekini	5 „ 55 „
Nemške marke	57 „ 70 „

Obrabljene pismene marke kupuje vsak čas

G. Zechmayer, Nürnberg.

Obrazci zastoj. (15—1)

Pri B. BARTHU (Ahen) je izšel:
Uvod v kronologijo

ali
štetje let različnih narodov

s krščanskim in židovskim koledarjem, spisal dr. Lersch, 8°, 290 str., cena 4. marke.

Priporočili so ga: Gaa, Stimm a. M. Laach, „Theolog. Quartalschrift“, „Frankfurter Zig.“, „Hall. Correspondenz-Blatt“, „Histor. Zeitschrift“ itd.

Razglas.

Svojim p. n. zavarovancem naznanjamo, da smo s 1. dnem maja t. l. opustili dosedaj uvedeno neposredno plačevanje zavarovalnih premij nam na Dunaj ter

izročili inkasovanje vseh zavarovalnin

svojemu glavnemu zastopniku v Ljubljani, g.

Ignaciju Valentinčiču

(pisarna na sv. Petra cesti št. 73),

kjer naj se odslej vplačujejo vsakateri zavarovalnine.

NA DUNAJI, meseca maja 1890.

Generalna agentura na Dunaji vzajemno zavarovalne banke „KONKORDIJE“.

(3—3)

OLJNATE BARVE

kositarskih pušicah po pol in jeden kilo priporoča najceneje

ADOLF HAUPTMANN,

tovarna oljnatih barv, laka in firneža

semeniško poslopje 6 LJUBLJANA semeniško poslopje 6.